

BIBLIOGRAFIE

Publikované prameny

- Abel, Paul von: Stammliste der Königlich Preussischen Armee. Berlin 1905.
- Bismarck, Otto von: Gedanken und Erinnerungen. Band 1. Stuttgart 1898.
- Borbstaedt, Adolf: Preussens Feldzüge gegen Oesterreich und dessen Verbündete im Jahre 1866. Berlin 1866.
- Červinka, Jaroslav: Trp, kozáče, budeš atamanem. Praha 1929.
- Der Feldzug von 1866 in Deutschland. Redigiert von der kriegsgeschichtlichen Abtheilung des Grossen Generalstabes. Berlin 1867.
- Friedberg-Mírohorský, Salomon von: Před třiceti lety. Vzpomínky na válečný rok 1866 vyňaté z paměti vyššího důstojníka. Praha 1896.
- Herrmann, Ignát: V pevnosti. Vzpomínka z roku 1866. Hradec Králové 1936.
- Hindenburg, Paul von: Paměti. Brno 1997.
- Kopal, Karel: Deník Jana Novotného z roku 1866. Bellum 1866, č. 4, 1997, s. 157–165.
- Koštál, Josef: Moje vzpomínky na válku r. 1866. K šedesátému výročí bitvy u Chlumu. Praha 1925.
- Militär-Schematismus des Österreichischen Kaiserthumes für 1866. Wien 1866.
- Národní listy, roč. 1866.
- Moltke, Wilhelm von: On the Art of War. Selected Writings. New York 1995.
- Österreichs Kämpfe im Jahre 1866. Nach Feldacten bearbeitet durch das k.k. Generalstabs-Bureau für Kriegsgeschichte. Bände I–V. 1867–1869.

Osvěta lidu, roč. 1930–1936.

Petermann, A.: Přehled postupu pruských armád v Čechách a plán bitvy u Hradce Králové 1866. Hradec Králové 1891.

Pletka, Václav: Tam u Králového Hradce. Veselé i smutné písničky o válce v roce 1866. Hradec Králové 1966.

Pochodeň, roč. 1966.

Prokop, Ladislav: Zápisky. Hradec Králové 1981.

Ratibor, roč. 1889–1906.

Svatoňová, Stanislava – Šůla, Jaroslav – Zimmermann, Petr (eds.): Válka roku 1866 na Královéhradecku pohledem současníků. Výbor z obecních, farních a školních kronik regionu. Hradec Králové 1991.

Vachek, Emil: Vzpomínky na starý Hradec. Havlíčkův Brod 1960.

Volf, Josef: Vzpomínky na válku roku 1866 (zároveň průvodce po bojišti královéhradeckém). Hradec Králové 1934.

Výběr z literatury

Barry, Quintin: Moltke and His Generals. A Study in Leadership. Warwick 2018.

Barry, Quintin: The Road to Königgrätz. Helmuth von Moltke and the Austro-Prussian War 1866. Solihull 2014.

Barus, Martin – Grof, Vlastimil – Hanuš, Jiří – Holas, Matouš – Král, Ondřej – Lazurko, Petr – Náhlovský, Jiří – Synek, Jiří – Šrámek, Josef – Teichman, Radek – Vondryška, Tomáš: Přehled kulturních a vzpomínkových akcí v roce 2016 vztahujících se ke 150. výročí války roku 1866. Bellum 1866, č. 1, 2017, s. 41–81.

Barus, Martin – Grof, Vlastimil – Holas, Matouš – Jánský, Zdeněk – Kessler, Vojtěch – Matoušek, Josef – Náhlovský, Jiří – Synek, Jiří – Šrámek, Josef – Vondryška, Tomáš: 130 let Komitétu pro udržování památek z války roku 1866 (1888–2018). Hradec Králové 2018.

Bělina, Pavel: Střezetice – k otázce nasazení rakouského a pruského jezdeckva ve válce roku 1866. Historie a vojenství, č. 2, 1999, s. 274–305.

Bělina, Pavel – Fučík, Josef: Válka 1866. Praha – Litomyšl 2005.

Bělina, Pavel: Ve stínu ideologie: Válka roku 1866 v českém předlistopadovém dějepisectví. In: Hutečka, Jiří – Šrámek, Josef a kol.: Mlhy na Chlumu. Prusko-rakouská válka v optice moderní historiografie. Hradec Králové 2018, s. 15–20.

Beneš, Ctirad: Palné zbraně systému Lorenz. Praha 1999.

- Beneš, Ctirad: Pruská jehlovka. Praha 1998.
- Besser, Louis Emil Hermann von: Die preussische Kavallerie in der Campagne 1866. Berlin 1868.
- Black, Jeremy: Rethinking Military History. London 2004.
- Bremm Klaus-Jürgen: 1866. Bismarcks Krieg gegen die Habsburger. Darmstadt 2016.
- Brůha, Jan – Dvořák, Jaroslav – Poláček, Bohumil – Vycpálek, Miroslav: Průvodce po bojišti u Hradce Králové z roku 1866. Hradec Králové 1996.
- Craig, Gordon: The Battle of Königgrätz: Prussia's Victory Over Austria, 1866. Philadelphia – New York 1964.
- Dangl, Vojtech: Hradec Králové 1866. Prusko-rakúska vojna a bitka, ktorá zmenila Európu. Historická revue, č. 6, 2016, s. 60–67.
- Dangl, Vojtech: Pod zástavou cisára a kráľa (Kapitoly z vojenských dejín Slovenska 1848–1914). Bratislava 2009.
- Dolínek, Vladimír: Pušky systémů Dreyse a Lorenz ve válce 1866 – legendy a skutečnost. In: Hradec Králové – Königgrätz 1866–1991. Svazek III. Hradec Králové – Praha, 1992 s. 241–247.
- Dvořák, Jaroslav – Synek, Jiří: Před 25 lety byl obnoven Komitét 1866. Bellum 1866, č. 2, s. 5–25.
- Dvořák, Jaroslav – Šůla, Jaroslav: Svědectví o válečných událostech roku 1866 v obci Rosnice u Hradce Králové. Bellum 1866, č. 2, 2015, s. 121–136.
- Dvořák, Jaroslav: Groebenova baterie mrtvých – legenda versus fakta. In: Hradec Králové – Königgrätz 1866–1991. Svazek II. Hradec Králové – Praha, 1992 s. 195–209.
- Dvořák, Jaroslav: Jan Nepomuk Steinský. Otec válečných hrobů z roku 1866. Hradec Králové 2011.
- Dvořák, Jaroslav: Lexikon pruských důstojníků padlých roku 1866. Hradec Králové 2014.
- Dvořák, Jaroslav: Libellus honoris c. k. důstojníků padlých ve válce 1866. Hradec Králové 2011.
- Dvořák, Jaroslav: Velké dny hradecké pevnosti za války 1866. Červený Kostelec 2021.
- Epkenhans, Michael: 1866 – The Battle of Königgrätz: A turning point in German and European history? In: Hutečka, Jiří – Šrámek, Josef a kol.: Mlhy na Chlumu. Prusko-rakouská válka v optice moderní historiografie. Hradec Králové 2018, s. 27–38.

- Fontane, Theodor: Der deutsche Krieg von 1866. Band I. Der Feldzug in Böhmen und Mähren. Berlin 1870.
- Friedjung, Heinrich: Der Kampf um die Vorherrschaft in Deutschland 1859 bis 1866. Bände I–II. Stuttgart – Berlin 1907–1908.
- Fučík, Josef: Hradec Králové 2006 – výzvy a zamyšlení. *Bellum* 1866, č. 1, 2006, s. 58–66.
- Fučík, Josef: Polní zbrojmistr Ludwig von Benedek v tažení roku 1866. *Bellum* 1866, č. 2, 2004, s. 4–12.
- Fučík, Josef: Válka 1866. Běda poraženým. Praha – Litomyšl 2012.
- Heidrich, Ernst: Der Kampf um den „Svibwald“ am 3. Juni 1866. Sadowá 1902.
- Heller, Servác: Válka z roku 1866 v Čechách, její vznik, děje a následky. Praha 1896.
- Höbeltová, Šárka: Tisková polemika po bitvě u Hradce Králové 1866. In: Hutečka, Jiří – Šrámek, Josef a kol.: *Mlhy na Chlumu. Prusko-rakouská válka v optice moderní historiografie*. Hradec Králové 2018, s. 51–54.
- Holas, Matouš: Les Svíb pohledem archeologie bitevní krajiny prusko-rakouské války roku 1866. *Královéhradecko*, č. 13, 2022, s. 43–54.
- Holas, Matouš: Řadový pěšák v polním tažení rakouské Severní armády roku 1866. *Historie a vojenství*, č. 4, 2021, s. 74–91.
- Holas, Matouš: Svědectví válečné krajiny. Výsledky interdisciplinárního výzkumu východočeských bojišť z prusko-rakouské války roku 1866. Červený Kostelec 2023.
- Hutečka, Jiří: A Missed Opportunity? Czech Historiography of Modern War in the 21th Century. *The Journal of Slavic Military Studies* 36, 2023, s. 271–293.
- Hutečka, Jiří: Válka a společnost v evropském „dlouhém“ 19. století: Stručný přehled problematiky. *Historica Olomucensia*, č. 37, 2010, s. 17–42.
- Jakl, Jan: Bitva u Hradce Králové L. P. 1866. Hradec Králové 1996.
- Jakl, Jan: Zánik královéhradecké pevnosti. *Královéhradecko*, č. 7, 2010, s. 119–128.
- Jánský, Zdeněk – Grof, Vlastimil – Synek, Jiří: Baterie mrtvých u Chlumu v roce 1866. Hradec Králové 2013.
- Jähns, Max: Die Schlacht von Königgrätz. Zum Zehnjährigen Gedenktage des Sieges auf Grund der gesammten einschläglichen Literatur. Leipzig 1876.
- Jedlička, Otakar: Boje v Čechách a na Moravě za války roku 1866. Svazky I–III. Pardubice 1883.

- Karlický, Vladimír: Několik myšlenek k rakouskému dělostřelectvu ve válce 1866. In: Hradec Králové – Königgrätz 1866–1991. Svazek III. Hradec Králové – Praha 1992, s. 263–280.
- Keegan, John: Die Kultur des Krieges. Berlin 1995.
- Keegan, John: The Face of Battle. A Study of Agincourt, Waterloo and the Somme. London 1976.
- Kesselring, Agilolf: Moltkes strategisches Denken. In: Loch, Thorsten – Zacharias, Lars (eds.): Wie die Siegessäule nach Berlin kam. Eine kleine Geschichte der Reichseinigungskriege 1864 bis 1971. Freiburg im Breisgau – Berlin – Wien 2011, s. 102–107.
- Kessler, Vojtěch – Šrámek, Josef: „Kdybychom na ty padlé zapomněli, je to, jako by zemřeli podruhé“. Sepulkrální památky na královéhradeckém bojišti z roku 1866. In: Roháček, Jiří (ed.): Epigraphica & Sepulcralia 8. Praha 2019, s. 279–302.
- Kessler, Vojtěch – Šrámek, Josef: Královéhradecká pevnost: Její postavení v dějinách města i ve vzpomínkách obyvatel. In: Hofman, Jiří (ed.): Lidé a hradby. Bastionové pevnosti a jejich život. České Budějovice 2020, s. 153–167.
- Kessler, Vojtěch – Šrámek, Josef: Legacy of the one-armed commander in the shadow of the red star: The conservation of burial monuments from the Austro-Prussian War in Hradec Králové between 1948 and 1989. Zprávy památkové péče, č. 1, 2022, s. 17–30.
- Kessler, Vojtěch – Šrámek, Josef: Město v klauzuře aneb Pevnostní kapitola v dějinách Hradce Králové v 19. století. In: Documenta Pragensia XXXVIII. Město a jeho hradby. Praha 2019, s. 635–655.
- Kessler, Vojtěch – Šrámek, Josef: Národ ve zbrani aneb kterak pruský učitel porazil u Hradce Králové rakouského sedláka...? In: Wohlmut, Petr (ed.): Vojenská služba v interdisciplinární perspektivě. Dolní Břežany – Terezín 2022, s. 11–31.
- Kessler, Vojtěch – Šrámek, Josef: Nedobytá, přesto poražená. Pevnostní města Čech a Moravy v prusko-rakouské válce roku 1866. In: Documenta Pragensia XLI. Města dobývaná, dobytá a okupovaná. Kontexty a důsledky neúspěšné obrany měst od středověku do 20. století. Praha 2023, s. 529–554.
- Kessler, Vojtěch – Šrámek, Josef: Obrazy války v historii aneb Mantiely recepce válečných událostí na příkladu války roku 1866. Marginalia Historica, č. 2, 2016, s. 105–131.
- Kessler, Vojtěch – Šrámek, Josef: Quo vadis bellum germanicum? Zamyšlení nad historiografií prusko-rakouské války roku 1866. In: Če-

- churová, Jana – Žemlička, Josef a kol.: Souboj mečů, idejí a charakterů. K životnímu jubileu prof. Ivana Šedivého. Praha 2019, s. 119–131.
- Kessler, Vojtěch – Šrámek, Josef: Requiem za rytíře. Jezdecká srážka u Střezetic 3. 7. 1866. Hradec Králové 2016.
- Kessler, Vojtěch: „S podzimem dostavil se zlý host“. Cholera ve válečném roce 1866 v pramenech osobní povahy. Opera historica, č. 2, 2020, s. 247–265.
- Kessler, Vojtěch: Baterie mrtvých – inventura jednoho fenoménu. Bellum 1866, č. 2, 2013, s. 87–109.
- Kessler, Vojtěch: Hromadné hroby a pomníky na královéhradeckém bojišti. In: Monumenta vivent. Sborník Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Josefově. Jaroměř 2017, s. 6–21.
- Kessler, Vojtěch: Jabůrek, Groeben, von Petr – hrdinové prusko-rakouské války na pomezí fikce a metareality. Acta Musei Nationalis Pragae – Historia litterarum, č. 3–4, 2017, s. 31–36.
- Kessler, Vojtěch: Paměť v kameni. Druhý život válečných pomníků. Praha 2017.
- Kessler, Vojtěch: Porážka u Hradce Králové – hřebíček do rakve habsburské monarchie? Zamyšlení nad knihou „České země v 19. století“ v kontextu války 1866. Bellum 1866, č. 2, 2017, s. 11–20.
- Koldinská, Marie – Šedivý, Ivan: Válka a armáda v českých dějinách. Sociohistorické črty. Praha 2008.
- Král, Ondřej: Mírohorský o Benedekovi. Bellum 1866, č. 2, 2017, s. 78–99.
- Král, Ondřej: Mobilizace a koncentrace Severní armády z pohledu geografie. In: Hutečka, Jiří – Šrámek, Josef a kol.: Mlhy na Chlumu. Prusko-rakouská válka v optice moderní historiografie. Hradec Králové 2018, s. 140–161.
- Král, Ondřej: Rozděl a panuj? Geografický pohled na mírovou dislokaci útvarů rakouské armády 1800–1914: Příklad českých zemí. In: Wohlmuth, Petr (ed.): Vojenská služba v interdisciplinární perspektivě. Dolní Břežany – Terezín 2022, s. 33–71.
- Krejčí, Marek: Václav Sochor a jeho heroická malířská epopie války 1866. In: Hutečka, Jiří – Šrámek, Josef a kol.: Mlhy na Chlumu. Prusko-rakouská válka v optice moderní historiografie. Hradec Králové 2018, s. 276–283.
- Krug von Nidda, Roland: 1866 – Königgrätz – Zwei Auffassungen von Deutschland, Wien 1968.

- Kubů, František: Bitva u Hradce Králové 3. července 1866 ve světle místních kronik. *Historie a vojenství*, č. 1, 1991, s. 3–27.
- Kudr, Karel: Válka rakousko-pruská 1866 v Čechách a na Moravě. Praha 1936.
- Kühne, Thomas – Ziemann, Benjamin (eds.): Was ist Militärgeschichte? Paderborn 2000.
- Lisewski, Eugen: Der Mythos der Zündnadelwaffe als Gipfel der Handwaffenentwicklung. In: Loch, Thorsten – Zacharias, Lars (eds.): Wie die Siegestsäule nach Berlin kam. Eine kleine Geschichte der Reichseinigungskriege 1864 bis 1971. Freiburg im Breisgau – Berlin – Wien 2011, s. 58–63.
- Loch, Thorsten – Zacharias, Lars: The Königgrätz Myth. On the Political Construct of the Battle of 1866 (An operations history analysis). In: Hutečka, Jiří – Šrámek, Josef a kol.: Mlhy na Chlumu. Prusko-rakouská válka v optice moderní historiografie. Hradec Králové 2018, s. 86–103.
- Loch, Thorsten: Die Entwicklung der Kriegswesen im 19. Jahrhundert. In: Loch, Thorsten – Zacharias, Lars (eds.): Wie die Siegestsäule nach Berlin kam. Eine kleine Geschichte der Reichseinigungskriege 1864 bis 1971. Freiburg im Breisgau – Berlin – Wien 2011, s. 35–41.
- Lynn John A.: *Battle: A History of Combat and Culture*, Cambridge 2004.
- Matoušek, Josef – Šrámek, Josef: Josef Simon (1882–1966). Skica portrétu pozapomenutého „gymnazijního profesora a skromného vlastivědného pracovníka“. *Zprávy Vlastivědného muzea v Olomouci. Společenské vědy*, č. 314, 2017, s. 61–76.
- Matoušek, Josef: „Ein ‚Hoch‘ diesem Regimente!“ Dopis Jana Nepomuka Steinského o honu ve Svíbském lese 16. listopadu 1888. *Bellum 1866*, č. 2, 2022, s. 70–73.
- Matoušek, Josef: Antonín Tvrzský, první jednatel Komitétu pro udržování pomníků na bojišti Kralové-Hradeckém. *Bellum 1866*, č. 2, 2021, s. 66–70.
- Matoušek, Josef: Jan Nepomuk Steinský očima hořických městských kronik. *Bellum 1866*, č. 2, 2020, s. 94–99.
- Müller, Klaus: 1866: Bismarcks deutscher Bruderkrieg. Königgrätz und die Schlachten auf deutschem Boden. Graz 2007.
- Pacáková-Hošťálková, Božena: Asociativní a organicky vyvinutá krajina bojiště bitvy u Hradce Králové. *Zprávy památkové péče*, č. 6, 2014, s. 435–446.

- Pavlík, Jiří – Pokorný, Radek: Vliv války v roce 1866 na život civilního obyvatelstva v královéhradecké pevnosti. *Bellum 1866*, č. 2, 2006, s. 32–60.
- Quistorp, Berthold von: Der große Kavallerie-Kampf bei Střesetitz in der Schlacht von Königgrätz am 3. Juli 1866. Neisse 1870.
- Romaňák, Andrej: Úvaha o smyslu existence pevností. In: Hradec Králové – Königgrätz 1866–1991. Svazek II. Hradec Králové – Praha 1992, s. 185–194.
- Showalter, Dennis: *The Wars of German Unification*. London 2015.
- Simon, Josef: 50 let trvání Spolku pro udržování válečných památek na bojišti královéhradeckém z roku 1866. Hradec Králové 1939.
- Simon, Josef: Literatura o Benedekovi. *Česká revue*, č. 10, 1914, s. 631–636.
- Simon, Josef: Na polích smrti 1866. Vzpomínkové feuilletony a jubilejní studie. Prostějov 1926.
- Simon, Josef: Polní zbrojmistr Benedek v dopisech své choti roku 1866. *Bellum 1866*, č. 1, 1995, s. 6–26.
- Slavík, František: Pruské usilování o země české. Studie dějepisná. Praha 1901.
- Slavík, Jiří: Královéhradecká pevnost. Hradec Králové 2015.
- Steinitz, Eduard: Von Königgrätz bis an die Donau. Darstellung der Operationen des österreichisch-preußischen Feldzuges 1866 nach der Schlacht bei Königgrätz. Das Österreichische Kavalleriekorps Holstein und das Vordringen der preußischen Hauptkraft gegen Wien. Mit Benützung der Feldakten des k. und k. Kriegsarchivs, bearbeitet von einem Generalstabsoffizier. Wien 1907.
- Stellner, František: Příčiny ruské neutrality během prusko-rakouské války v roce 1866. *Slovanský přehled*, č. 4, 2006, s. 465–484.
- Svoboda, Zbyšek: Způsob boje ve válce roku 1866. In: Hradec Králové – Königgrätz 1866–1991. Svazek IV. Hradec Králové – Praha 1992, s. 402–416.
- Šedivý, Ivan: Česká historiografie vojenství 1989–2002: Témata, metody, osobnosti, problémy, kontexty. *Český časopis historický*, č. 4, 2002, s. 868–901.
- Šrámek, Josef: „Nešťastné jsou obce, na jejichž polích krvavé furie války v zkázyplném reji zuřily...“ Život na královéhradeckém venkově ve válečném roce 1866. In: Balcarová, Jitka – Kubů, Eduard – Šouša, Jiří (eds.): *Venkov, rolník a válka v českých zemích a na Slovensku v moderní době*. Praha 2017, s. 189–207.
- Šrámek, Josef: Beletrizující memoáry jako historický pramen? Vzpomínky spisovatele Ignáta Herrmanna na dětství v královéhradecké

- pevnosti ve válečném roce 1866. *Východočeský sborník historický*, č. 36, 2019, s. 65–111.
- Šrámek, Josef: Bojiště z roku 1866 u Hradce Králové jako místo historické paměti sui generis. Příspěvek ke genezi památkové zóny z prusko-rakouské války v letech 1866–1996. *Časopis Společnosti přátel starožitností*, č. 4, 2018, s. 203–220.
- Šrámek, Josef: Cesta Josefa Simona k historii prusko-rakouské války. Dějepisectví válečného roku 1866 mezi monarchií a republikou. *Královéhradecko*, č. 11, 2020, s. 97–108.
- Šrámek, Josef: Město v poutech hradebních? K otázce vnímání pevnostní éry Hradce Králové v období 19. a 20. století. *Východočeský sborník historický*, č. 38, 2020, s. 81–125.
- Šrámek, Josef: Mezi legalitou a legitimitou: Fenomén občanské památkové ochrany na královéhradeckém bojišti z prusko-rakouské války mezi lety 1969–1989. *Královéhradecko*, č. 14, 2023, s. 125–149.
- Šrámek, Josef: Proměna královéhradeckého bojiště z prusko-rakouské války v pietní památkové území v letech 1866–1936. In: *Monumenta vivent*. Sborník Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Josefově. Jaroměř 2017, s. 22–55.
- Šrámek, Josef: Příspěvek k dílu Josefa Simona a postavení dějepisectví prusko-rakouské války 1866 v éře první Československé republiky. *Bellum 1866*, č. 2, 2018, s. 77–82.
- Šrámek, Josef: Tváře vojenského tažení z roku 1866 očima jeho aktérů z řad rakouské armády (se zřetelem k regionu severovýchodních Čech). *Východočeský sborník historický*, č. 43, 2023, s. 111–156.
- Šrámek, Josef: Ve vojenském kabátě, pod císařským praporem: prožitky na bojištích z roku 1866 v řadách 21. pěšího pluku. In: *Havlíčko-brodsko 30*. Havlíčkův Brod 2016, s. 119–149.
- Šrámek, Josef: Venkov za prusko-rakouské války roku 1866: Selské paměti jako historický pramen a podnět pro další bádání. *Východočeské listy historické*, č. 32, 2014, s. 183–191.
- Šrámek, Josef: Vznik Válečného musea 1866 na Chlumu ve světle soudobých polemik (1910–1936). *Bellum 1866*, č. 2, 2017, s. 31–41.
- Štěrba, Cyrill: Z pamětí města Josefova, Josefov 1926.
- Šůla, Jaroslav: Válečný rok 1866 v pevnostním městě Hradec Králové dle svědectví dokumentů a vzpomínek obyvatel. *Historica*, č. 2, 2016, s. 203–221.
- Teuber, Oscar: *Die österreichische Armee von 1700 bis 1867*. Wien 1895.

- Tuhý, Bohumír – Šramar, Jiří – Šrámek, Josef a kol.: Prusko-rakouská válka roku 1866: Výzbroj a výstroj. Hradec Králové 2015.
- Uhlíř, Richard: Napoleon III. a francouzská diplomacie v roce 1866. *Bellum 1866*, č. 2, 2006, s. 16–31.
- Urban, Otto: Vzpomínka na Hradec Králové. Drama roku 1866. Praha 1986.
- Viktořík, Michael: Olomoucký válečný rok 1866. Ke 150. výročí vypuknutí prusko-rakouské války. *Vlastivědný věstník moravský*, č. 4, 2016, s. 301–312.
- Viktořík, Michael: Pevnostní město v habsburské monarchii v 19. století v dějepisné práci. *Kultúrne dějiny*, č. 1, 2021, s. 61–83.
- Viktořík, Michael: Táborová pevnost Olomouc. Modernizace olomoucké pevnosti v 19. století. České Budějovice 2011.
- Volný, Pavel: Bitva u Hradce Králové dle autentických pramenů. Hradec Králové 1891.
- Wagner, Anton: Die österreichische Stosstaktik und die preussische Feuertaktik im Krieg von 1866. *Truppendienst*, č. 5, 1966, s. 211–215.
- Wawro, Geoffrey: *The Austro-Prussian War. Austria's war with Prussia and Italy in 1866*. Cambridge 1996.
- Winkler, Heinrich August: *Der lange Weg nach Westen. Band 1. Deutsche Geschichte vom Ende des Alten Reiches bis zum Untergang der Weimarer Republik*. München 2000.
- Wondrák, Eduard: Krev smyly deště. Osudy a utrpení roku 1866. Hradec Králové 1989.